

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI

PRAGMALINGVISTIKA

fani

SILLABUSI

Magistratura bo‘limi I-kurs uchun

Bilim sohasi: 100000 – Ta‘lim
Ta‘lim sohasi: 110000 – Ta‘lim
Ta‘lim yo‘nalishi: 70110901 – Xorijiy til va adabiyoti (ingliz tili)

Termiz – 2024

Modul / FAN SILLABUSI

Xorijiy til va adabiyoti kafedrası

Ta'lim yo'nalishi: 701 10901 – Xorijiy til va adabiyoti (ingliz tili)

Fan nomi:	Pragmalinqvistika
Fan turi:	Tanlov
Fan kodi:	PL.T106
Yil:	2024-2025
Semestr:	I
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	24
Amaliy mashg'ulotlar	24
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	72
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon (Amaliy)
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Fanni o'qitishdan maqsad – Fanning asosiy maqsadi magistratura talabalarining lisoniy imkoniyatlarining natijiy voqelanishida vaziyat va shaxs omili masalalarini tadqiq qiluvchi hamda ona tilidan foydalanish samaradorligini oshirishning nazariy masalalari yuzasidan bahs qiluvchi pragmatinqvistika muammolari haqida bilim olishlariga erishish. Fanning vazifasi – Asosiy maqsaddan kelib chiqqan holda fanning asosiy vazifalari sirasida quyidagilar alohida ajralib turadi: - pragmatinqvistika haqida nazariy ma'lumot berish; - diskurs haqida nazariy ma'lumot berish; - natq vaziyati haqida nazariy ma'lumot berish; - nutqda inson omili haqida nazariy ma'lumot berish.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1	Grammar C1 level
2	Vocabulary C1 level
3	Pronunciation skills
4	Level of formality

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	Tilni madaniyat bilan o'zaro bog'liqlikda o'rganish, natq modullari (tinglab tushunish, gapirish, o'qish, yozuv), tili o'rganilayotgan xalqning axloqiy me'yorlarini; ilmiy va sohaga oid konferensiya davra subhatalari, munozara (jonli yoki vositali) larda mulogotni boshlash, olib borish va yakunlay bilish to'g'risida tasavvur va bilimga ega bo'lishi;
TN2	respublika, ta'lim muassasalararo ilmiy anjuman va seminarlarda so'zga chiqish maqsadida notiqlik san'ati; ilmiy tadqiqot ishini yozish, ilmiy axborotni izlab topib, interpretatsiya qila bilish; saralangan axborotni matnlarida umumlashtirish, kengaytirish va toraytirish; tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini takomillashtirish; lisoniy vositalarni tahlil qilish, qiyoslash, sintez va baholash maqsadida refleksiv ko'nikmalarni; ehti tilini amaliyotda, ilmiy tadqiqot va loyihalashtirish faoliyatida qo'llash bilan bog'liq bo'lgan kasbiy ko'nikmalariga ega bo'lishi;
TN3	turli janrdagi ilmiy matnlarning strukturasi, mazmunini tahlil qilish; ilmiy soha va madaniyatlara mulogotning barcha jabhalarida til sohiblariga adekvat ravishda turli janr va uslubdagi matnlarni tushunish, tahlil etish va tuzish; og'zaki va yozma matnlarni tushunish va tuzish strategiyalarini, hamda kasbiy faoliyatda mulogotning perseptiv, interaktiv va informasion taktikalarini egallash; bibliografik havolalarni, iqtiboslarni to'g'ri rasmiylashtira olishni malakalariga ega bo'lishi kerak.
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN4	Shaxsiy fikr va mulohazalarni ingliz tilida og'zaki va yozma ravishda erkin ifodalash;

Fan mazmuni

Mashg'ulotlar shakli: Ma'ruza (M)

I-semestr		
M11	Tilni paradigmalar asosida o'rganish muammolari	2
M12	Zamonaviy tilshunoslikda fanlararo integratsiya	2
M13	Pragmatolingvistika fanlararo integratsiya	2
M14	Pragmatika va semiotik jarayon	2
M15	Pragmatolingvistika fani, uning obekti va predmeti.	2
M16	Til tizimi va nutqiy faoliyat	2
M17	Mulohotot sistemasi va uning xususiyatlari haqida	2
M18	Diskurs va baholash faoliyati	2
M19	Kommunikativ maqsad va baho	2
M10	Kommunikativ strategiya va taktika	2
M11	Lingvistik pragmatikaning tilshunoslikdagi boshqa sohalari bilan aloqasi	2
M12	Lingvistik falsafa konsepsiyasi	2
Jami:		24

Mashg'ulotlar shakli: Amaliy (A)

I-semestr		
A1	Tilni paradigmalar asosida o'rganish muammolari	2
A2	Zamonaviy tilshunoslikda fanlararo integratsiya	2
A3	Pragmatolingvistika fanlararo integratsiya	2
A4	Pragmatika va semiotik jarayon	2
A5	Pragmatolingvistika fani, uning obekti va predmeti.	2
A6	Til tizimi va nutqiy faoliyat	2
A7	Mulohotot sistemasi va uning xususiyatlari haqida	2
A8	Diskurs va baholash faoliyati	2
A9	Kommunikativ maqsad va baho	2
A10	Kommunikativ strategiya va taktika	2
A11	Lingvistik pragmatikaning tilshunoslikdagi boshqa sohalari bilan aloqasi	2
A12	Lingvistik falsafa konsepsiyasi	2
Jami:		24

MUSTAQIL TALIM VA MUSTAQIL ISHLAR

Mustaqil ish Pragmatolingvistika kursini o'qitish va o'rganishning mustaqil va ijodiy xarakterdagi ilmiy-amaliy ko'rinishi hisoblanadi. Unda ushbu faning ayrim munozarali masalalari tizimi o'rganiladi. Mustaqil ishni magistrantlar o'qituvchi rahbarligida mustaqil bajaradilar. Ma'ruza va amaliy mashg'ulotlarda o'zlashtirilgan bilimlar ko'rsatilgan maxsus ilmiy va normativ adabiyotlarni mustaqil o'rganish orqali mustahkamlanadi. Mustaqil ishni bajarish jarayonida talaba mustaqil fikrlash, qiyoslash, tahlil qilish, u yoki bu topshiriqlarni mustaqil bajara olish, tegishli savollarga aniq javob topish ko'nikma va malakasiga ega bo'ladi.

Mustaqil ishni nazorat qilganda magistrant bilan individual ishlashga sharoit yaratiladi. Har bir magistrantning faolligini oshirishga da'vat qiluvchi topshiriqlar beriladi. Magistrant bajaragan topshiriqlarni nazorat qilishga imkon tug'iladi. Mashg'ulotning bu turi va shakli magistrant bilimining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Mustaqil ish ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar bir qatorida tizimli olib boriladi. Bu davrda talaba mazkur kurs bo'yicha tegishli tizimli bilimga ega bo'ladi. Magistrant har bir mustaqil ishda bajaradigan vazifasini aniq biladi.

Mustaqil ish auditoriyada, kutubxonada, uyda mustaqil ravishda amalga oshiriladi. Har bir magistrant rejada ko'rsatilgan mustaqil ishni to'liq bajarishi shart.

Mustaqil ishni baholashda talabaning barcha faoliyati inobatga olinadi va Oliy o'quv yurtlari talabalari bilimni baholash bo'yicha mavjud nizomga amal qilinadi. Baholashda talaba mustaqil ishlari sirasiga kiruvchi talabalarga tayaniladi.

Pragmatolingvistika fanidan mustaqil ish majmuasi fanning barcha mavzularini qamrab olgan va quyidagi 127 ta katta mavzu ko'rinishida shakllantirilgan.

Utr	Mustaqil ta'lim mavzulari	Berilgan topshiriqlar	Hajmi (soat)
1	Sotsiopragsmatik va etno-sotsiopragsmatik tahlil asoslari. Nazariy manbalar obzori va ma'm tahlili	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarining muxsasini taqdim etish	3
2	So'z turkumlarining pragsmatik xususiyatlari.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish.	3

	Olmosh, undov, modal va taqlidiy va yordamchi so'zlarning pragmatik xususiyatlari.	Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarning nusxasini taqdim etish	
3	Abdulla Qodiriy "O'tkan kunlar" romani tiliga pragmatik tavsif.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarning nusxasini taqdim etish	3
4	Abdulla Qahhorning "O'g'ri" "Bemor" hikoyalarning pragmatik tahlili.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarning nusxasini taqdim etish	3
5	Tohir Malik "Shaytanat" romanidan olingan parchaning pragmatik tahlili.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarning nusxasini taqdim etish	3
6	SHukur Xolmirzaev asarlarining pragmatik tahlili.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarning nusxasini taqdim etish	3
7	Tog'ay Murodning «Otamdan qolgan dalalar» romanining pragmatik tahlili.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarning nusxasini taqdim etish	3
8	Tilni paradigmalar asosida o'rganish muammolari.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarning nusxasini taqdim etish	3
9	Zamonaviy tilshunoslikda fanlararo integratsiya.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarning nusxasini taqdim etish	3

		asos manbalarning nusxasini taqdim etish	
10	Pragmatik tishunoslikning mustaqil sohasi sifatida.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarning nusxasini taqdim etish	3
11	Pragmatika va semiotik jarayon.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarning nusxasini taqdim etish	3
12	Pragmatik fan, uning obekti va predmeti.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarning nusxasini taqdim etish	3
13	Semantika va pragmatika munosabati.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarning nusxasini taqdim etish	3
14	Pragmatik pressupozitsiya hodisasi.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarning nusxasini taqdim etish	3
15	Til tizimi va nutqiy faoliyat.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarning nusxasini taqdim etish	3
16	Muloqot sistemasi va uning xususiyatlari haqida.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarning nusxasini taqdim etish	3

17	Diskurs haqida.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarining nusxasini taqdim etish	3
18	Diskurs va baholash faoliyati.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarining nusxasini taqdim etish	3
19	Diskurs strukturasi.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarining nusxasini taqdim etish	3
20	Kommunikativ maqsad va baho.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarining nusxasini taqdim etish	3
21	Kommunikativ strategiya va taktika.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarining nusxasini taqdim etish	3
22	Nutq vaziyati.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarining nusxasini taqdim etish	3
23	Nutqda shaxs omili.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish. Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarining nusxasini taqdim etish	3
24	Nutqiy aktning nazariy muammolari.	Adabiyotlarni konspekt lashtirish. Faktik misollarni tahlil qilish.	3

	Savollarga og'za-ki javob berishga tayyorlanish. Ayrim asos manbalarining nusxasini taqdim etish	
Jami		72

Asosiy adabiyotlar

- 1 Safarov Sh. Pragmalingvistika. – Toshkent: O'ZME, 2008
- 2 Pardayev Z. Pragmatik lingvistika. – Samarqand, 2013. -108 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

- 1 Mirziyoyev Sh. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. To'ldirilgan ikkinchi nashri. – Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2022. – 416 b.
- 2 Maslova A. Yu. Vvedenie v pragmalingvistiku. – M., 2010.
- 3 Safarov Sh., Toirova G. Nutqning etnosotsiopragsmatik tahlili asoslari. – Samarqand, 2007.

Internet saytlari

- 1 www.edu.uz
- 2 www.ziyounet.uz- O'zbekiston respublikasi ta'lim portali
- 3 https://www.thoughtco.com/stylistics-language-studies-1692000
- 4 https://www.lancaster.ac.uk/fass/projects/stylistics/introduction/history.htm
- 5 www.durov.com/stylistics.doc
- 6 www.supertinguisst.com/index.php?option
- 7 http://www.bbc.co.uk
- 8 http://www.britishcouncil.org
- 9 http://www.bbc.co.uk/learningenglish/features/pronunciation
- 10 http://www.rachelsenglish.com

Talabanning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

- 5 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:
 - faning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olish;
 - fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xarakter va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
 - fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
 - fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olish;
 - berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olish;
 - konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
 - mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajaragan bo'lsa;

- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tartib jarayonlarni sharhlay bilsa;
- b) 4 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:
 - fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
 - fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
 - fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarasa;
 - fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
 - fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
 - fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
 - fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
- v) 3 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:
 - fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
 - fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'ylmasa;
 - bayon qilish ravon bo'limasa;
 - fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
 - fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.
- g) quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:
 - fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rimagan bo'lsa;
 - fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'limasa;
 - fan bo'yicha ma'lumotlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
 - fan bo'yicha ma'lumot jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
 - fanga doir berilgan savollarga javob olimasa;
 - fanni bilmasa.

Talabalar o'zlashtirishini baholash va HEMIS tizimlarini qiyosiy taqqoslash

Joriy baholash tizimi	Yevropa kredit transfer tizimi (ECTS - European Credit Transfer System)	O'zbekiston tizimi (%)
"5"	"A"	90-100
	"B"	
"4"	"C"	70-89,9
	"D"	
"3"	"E"	60-69,9
	"FX"	
"2"		0-59,9

"A+", "A", "B+" baho: talaba materiallarni mustaqil ravishda tez o'zlashtiradi xatolarga yo'l qo'ymaydi; mashg'ulotlarda faol ishtirok etadi; savollarga to'liq va aniq javob beradi.

"B", "C+", "C" baho: talaba materiallarni yaxshi o'zlashtirgan, uni mantiqiy ifoda eta oladi; mashg'ulotlarda faol ishtirok etadi; savollarga to'liq va aniq javob beradi, biroq uncha jiddiy bo'lmagan xatolarga yo'l qo'yadi.

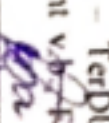
"D+", "D" baho: asosiy materiallarni biladi, biroq aniq ifoda etishga qiyinlashadi; savollarga javob berishda aniqlik va to'liqlik yetishmaydi; materiallarni taqdim etishda ayrim xatoliklarga yo'l qo'yadi; kommunikatsiya jarayonida qiyinchilik sezadi.

"F" (o'tmadi) baho: materiallarni o'zlashtirmagan; savollarga javob bera olmaydi; mashg'ulotlarda ishtirok etmaydi.

Talabalarni baholashda quyidagilar hisobga olinadi:

- mashg'ulotlardagi ishtiroki (davomat);
- mashg'ulotlardagi faollik va ijodkorlik;
- asosiy va qo'shimcha o'quv materiallarini o'zlashtirish;
- mustaqil ta'lim bo'yicha topshiriqlarni o'z vaqtida bajarish;
- nazoratning barcha turlarini o'z vaqtida bajarish

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Madiyeva M. Y., dotsent v. b., f.f.f.d (PhD)
E-mail:	Madinayusupovna00@gmail.com
Tashkilot:	Termiz iqtisodiyot va servis universiteti A.E. Xudoyqulov - TerDU, Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Taqrizchilar:	N.A. Aliboyeva - TerDU, ingliz tili o'qitish metodikasi kafedrası dotsenti v. b. Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Mazkur Sillabus Termiz iqtisodiyot va servis universiteti Kengashining 2024-yil
29 -avgustdagi 1 -sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus Xorijiy tillar kafedrasining 2024-yil _____-avgustdagi _____
sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchi

Z. Turayev

S. Bazarov

O. Uralova

M. Madiyeva